Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Geopolityczne problemy współczesnego świata - wykład, PG_00193927		
Kierunek studiów	Geografia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2028/2029
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	3	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	6	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej -> Zakład Geografii Politycznej		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Jan Wendt, prof. UG	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	20.0	0.0	0.0	0.0	0.0	20
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	20	1.0	29.0	50

Cel przedmiotu	
	zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami, koncepcjami, celami i metodami badań z zakresu geopolityki i geostrategii, przedstawienie historycznych, ekonomicznych i społecznych uwarunkowań geopolitycznych, wskazania geograficznych i geopolitycznych uwarunkowań procesów politycznych i ekonomicznych, omówienie geopolitycznych uwarunkowań położenia, miejsca i roli Polski w Europie, analiza i ocena zachodzących we współczesnym świecie procesów geopolitycznych.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[GEOGRL3-U02] potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu nauk geograficznych oraz dostępne źródła informacji do prawidłowej interpretacji podstawowych procesów i zjawisk przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych	Umie analizować problemy społeczne, gospodarcze i polityczne w różnej skali geograficznej.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[GEOGRL3-W02] zna i rozumie kluczowe pojęcia i teorie w geografii oraz w zaawansowanym stopniu procesy i zjawiska, dotyczące zróżnicowania przestrzennego i rozmieszczenia procesów i zjawisk na powierzchni Ziemi w różnych skalach przestrzennych, w szczególności Polski	Zna główne teorie geopolityczne i potrafi wskazywać geograficzne zróżnicowanie procesów politycznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[GEOGRL3-U01] potrafi identyfikować i analizować podstawowe procesy i zjawiska przyrodnicze oraz społeczno-ekonomiczne, analizować ich przyczyny i przebieg oraz formułować i dyskutować podstawowe problemy dotyczące warunków fizyczno-geograficznych oraz sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej i ich zmian w różnych skalach przestrzennych	Potrafi identyfikować analizować procesy polityczne, społeczne i ekonomiczne w ujęciu geograficznym.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

1. Podstawowe pojęcia w geopolityce. Relacje geopolityki z geografią polityczną, historią oraz polityką.
2. Transformacja energetyczna a geopolityka. Globalne ocieplenie. Fit for 55.
3. Etapy rozwoju badań geopolitycznych XX/XXI w. Teorie geopolityczne niemiecka i anglosaska szkoła geopolityki.
4. Wielkie imperia świata i ich upadek. Rozwój i kres imperium rzymskiego; brytyjskiego; rosyjskiego. Przyczyny i konsekwencje.
5. Zmiany geopolitycznego położenia Polski w XX w. i na początku XXI w.
6. Polska w koncepcji Międzymorza. Polska jako regionalny lider. Geostrategiczne położenie Polski.
7. Położenie geopolityczne a zagrożenie bezpieczeństwa. Suwerenność informacyjna we współczesnym świecie a bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Przestrzeń kosmiczna a geopolityka. Cyberprzestrzeń i kosmos - nieoczywiste wymiary bezpieczeństwa.
8. Geopolityczne relacje Polski z sąsiadami. Militarny potencjał Polski. Tranzytowe położenie Polski.
9. Problemy polskiej polityki wschodniej Białoruś, Ukraina, Rosja. Konflikt graniczny Polska Białoruś.
10. Konflikt Rosji i Ukrainy.
11. Polska w UE, czy poza UE. UE dwóch prędkości a sprawa Polska.
12. Geopolityczne problemy współczesnej Europy. Państwo islamskie ? i terroryzm w Europie.
13. Wzrost nastrojów narodowych w krajach UE, kryzys gospodarczy w UE. Quo vadis Europae?
14. Współczesne problemy geopolityki globalnej. Chińska dominacja w regionie i na świecie, OBOR.
15. Geopolityczne problemy polityki Stanów Zjednoczonych D. Trumpa i J. Bidena.
16. Geopolityka Bliskiego Wschodu. Konflikt Izrael i Hamas.
17. Zderzenie cywilizacji a światowy terroryzm. Kwestia Iranu.
18. Geopolityka w świecie postnowoczesnym. Geopolityka krytyczna
19. Geopolityczne aspekty a demografia. Migranci i uchodźcy w Europie.
20. Współczesne problemy i badania geopolityczne i geostrategiczne.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
egzamin ustny lub pisemny	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Bógdał-Brzezińska, A., Wendt, J.A. (2025). Small States in the Shatter Belt: Demographic and Geopolitical Challenges of the Baltic States. Abingdon: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003711629 Brzeziński Z., 1998, Wielka szachownica, Politeja, Warszawa. Eberhardt P., 2013, Studia nad geopolityką XX w., IGiPZ PAN, Warszawa. Flint C., 2008, Wstęp do geopolityki, PWN, Warszawa. Huntington S.P., 1997, Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego, Warszawa. Kennedy P., 1994, Mocarstwa świata. Narodziny - rozkwit - upadek. Przemiany gospodarcze i konflikty zbrojne w latach 1500-2000, Warszawa. Kolosov V.A., Mironenko N.S., 2000, Geopolitika i politiczeskaja geografia, Moskwa. Lach Z., Skrzyp J., 2007, Geopolityka i geostrategia, AON, Warszawa. Lach Z., Wendt J., (red.), 2010, Geopolityka. Elementy teorii, wybrane metody i badania, Instytut Geopolityki, Częstochowa. Moczulski L., 1999, Geopolityka. Potęga w czasie i przestrzeni, Wydawnictwo Bellona, Warszawa. Nałkowski W., 1913, Terytorjum Polski historycznej jako indywidualność geograficzna, Warszawa. Parker G., 1998, Geopolitics. Past, Present and Future, London. Potulski, J., Bógdał-Brzezińska, A., Wendt, J.A. (2022). Aktorzy Relacje Przestrzenie. Wyzwania dla geografii politycznej, stosunków międzynarodowych i geopolityki. Kraków: Polskie Towarzystwo Geopolityczne. Potulski J., 2011, Geopolityka w świecie ponowoczesnym, Instytut Geopolityki, Częstochowa. Romer E., 1939, Ziemia i państwo. Kilka zagadnień geopolitycznych, Warszawa-Lwów. Skrzyp, J., 2016, Geopolityka. Przeszłość. Przyszłość. AON, Warszawa. Wendt J., 1999, Geopolityczne aspekty tranzytu w Europie Środkowej, IGiPZ PAN, Warszawa. Wendt J.A., 2019, Geopolityczne uwarunkowania przenikalności granic i dyfuzji idei w Europie Środkowej, Przegląd Geopolityczny, 28, 31-48.

	Uzupełniająca lista lektur	Bógdał-Brzezińska A., 2020, Mocarstwowość kosmiczna i cybernetyczna jako komponent zmian w obszarze bezpieczeństwa międzynarodowego. W: P. Bajor (Ed.), Bezpieczeństwo międzynarodowe. Aspekty metodologiczne i systemowe, Wydawnictwo UJ, Kraków, 122-139. Bógdał-Brzezińska A., Wendt J.A., 2020. Cyberprzestrzeń a geopolityka jako problem badawczy. Wizualizacja potęgi i bezpieczeństwa. W: A. Tyszkiewicz, P. Borowiec, Teorie i podejścia badawcze geopolityki, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 185-196. Bógdał-Brzezińska A., Wendt J.A., 2020. Geopolityczny kontekst suwerenności informacyjnej Rosji w cyberprzestrzeni i jej znaczenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego. De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności, 2(6): 97-113. Mrozowska, S.; Wendt, J.A.; Tomaszewski, K., 2021, The Challenges of Polands Energy Transition. *Energies*, *14*, 8165.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Przykładowe zagadnienia: Problemy geopolitycznego położenia Polski (lub np. Izraela). Zmiany geopolitycznego znaczenia Rosji. Geopolityczne znaczenie przesyłu ropy naftowej. Geopolityka kosmosu. Geopolityka cyberprzestrzeni.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.